

ДІАГНОСТИКА РІВНЯ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

©2023 ЗАЙЦЕВА А. С.

УДК 365.007.003
JEL Classification: E22

Зайцева А. С.

Діагностика рівня транспарентності розвитку підприємств в умовах інвестиційної активності економічного середовища: методичний аспект

Визначено, що діагностика рівня транспарентності розвитку промислових підприємств з урахуванням їх інвестиційної активності полягає в тому, що в умовах невизначеності зовнішнього контексту та появи тенденції до спаду рівня розвитку необхідно коригувати тактику управлінської діяльності щодо використання діагностичного інструментарію вже з урахуванням прояву в стратегічних періодах кризових явищ, акумулювати фінансові ресурси з метою успішного протистояння спричиненим кризовою ситуацією збиткам, тобто доцільно прогнозувати, діагностувати та запобігати наслідкам фінансової кризи. Зроблено висновок, що необхідність удосконалення методичного підходу до оцінювання рівня транспарентності розвитку промислових підприємств з урахуванням інвестиційної активності економічного середовища зумовлена тим, що діагностика рівня транспарентності розвитку знижує ймовірність виникнення та розвитку кризових явищ у процесі виробничо-господарської діяльності підприємств. На основі результатів означеної діагностики виявляються негативні наслідки фінансових ризиків підприємства, розробляються можливі шляхи підвищення рівня розвитку, будується стратегія досягнення транспарентності розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів. Це дає змогу завчасно готувати варіанти стратегічно-раціональних рішень на виникаючі і прогнозовані зміни цін на ресурси, зміни власних і залучених коштів, коригувати плани виробництва продукції, отримання кредитів, зміни відпускних цін. А також прогнозувати настання моментів дестабілізації виробництва (виникнення кризових факторів) і використовувати інтерактивне інноваційно-інвестиційне управління як найбільш оптимальний вид релевантного управління для запобігання розвитку кризи на промислових підприємствах.

Ключові слова: діагностика, рівень, транспарентність, розвиток, підприємство, інвестиційна активність, економічне середовище, методичний підхід.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-3-180-186>

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Формул:** 4. **Бібл.:** 12.

Зайцева Анна Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту, Українська інженерно-педагогічна академія (вул. Університетська, 16, Харків, 61003, Україна)

E-mail: Makovoz0105@ukr.net

UDC 365.007.003
JEL Classification: E22

Zaitseva A. S. Diagnostics of the Level of Transparency of Enterprise Development in the Context of Investment Activity of the Economic Environment: The Methodological Aspect

It is determined that the diagnostics of the level of transparency of the development of industrial enterprises, taking into account their investment activity, consists in that that in conditions of uncertainty of the external context and the emergence of a tendency to decline in the level of development it is necessary to adjust the tactics of management activities regarding the use of diagnostic instrumentarium with the already accounted manifestation of crisis phenomena in strategic periods, to accumulate financial resources in order to successfully counter the losses caused by the crisis situation: ergo, it is advisable to predict, diagnose and prevent the consequences of the financial crisis. It is concluded that the need to improve the methodological approach to assessing the level of transparency of development of industrial enterprises, taking into account the investment activity of the economic environment, is due to that that diagnostics of the level of transparency of development reduces the probability of emergence and development of crisis phenomena in the process of production and economic activity of enterprises. On the basis of the results of the aforementioned diagnostics, the negative consequences of the financial risks of enterprise are revealed, possible ways to increase the level of development are elaborated, a strategy for achieving transparency of enterprises development in the context of convergence of investment processes is built. This enables to prepare in advance options for strategically rational decisions on both the emerging and the forecast changes in resource prices, changes in own and in borrowed funds, to adjust plans for production, obtaining loans, and changes in selling prices. Also to forecast the onset of moments of destabilization of production (occurrence of crisis factors) and to use interactive innovation and investment management as the most optimal type of relevant management in order to prevent the development of crisis at industrial enterprises.

Keywords: diagnostics, level, transparency, development, enterprise, investment activity, economic environment, methodological approach.

Fig.: 2. **Tabl.:** 2. **Formulae:** 4. **Bibl.:** 12.

Zaitseva Anna S. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and Management, Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy (16 Universytetska Str., Kharkiv, 61003, Ukraine)

E-mail: Makovoz0105@ukr.net

Вступ. Одним із якісно нових елементів оновлення бізнес-середовища функціонування суб'єктів господарювання в умовах паритетного заміщення результативності і ефективності економічних процесів є прозорість розвитку промислових підприємств як стратегічно нове явище для економіки України, що обумовлене процесами трансформації, конвергенції та продиктоване необхідністю фінансового оновлення вітчизняних підприємств, що функціонують в умовах нестабільного ринкового середовища. В сьогоденні умовах ринкової економіки безперервно виникають кризові ситуації, які унеможливають досягнення та підтримку економічно обґрунтованого рівня прозорості розвитку промислових підприємств як системоутворюючого елементу формування середовища, в якому інформація будь-якого походження та призначення має формат публічної презентації для прийняття раціональних управлінських рішень суб'єктами економічної взаємодії, тобто має місця система ефективних комунікацій щодо формування, генерування, використання та обміну інформацією, акцентуючи увагу на її кількісних і якісних характеристиках.

Практика свідчить, що розвиток промислових підприємств відбувається із застосуванням всіх елементів управлінсько-інноваційної системи, у тому числі шляхом діагностики рівня прозорості розвитку з урахуванням інвестиційної активності економічного середовища. Саме тому тактично та стратегічно необхідним є розробка та впровадження складових і елементів управлінсько-інноваційного процесу, спрямованого на запобігання, попередження та подолання кризових явищ або усунення їх негативного впливу для підприємств за допомогою використання виробничо-технологічного потенціалу, реінжинірингу бізнес-процесів, рівня розвитку та інвестиційної активності.

Аналіз останніх публікацій. Багато науковців займаються вивченням питань, пов'язаних із дослідженням проблематики процесів розвитку та інвестиційної активності підприємств взагалі, у тому числі досліджують і пропонують до практичного використання підходи до оцінювання рівня розвитку, а також інтенсивності прозорості розвитку підприємства [3; 5; 6]. Однак автори [1; 5; 6; 8–12] не в повному обсязі обґрунтовують чинники інноваційної активності економічного середовища для підприємств, які слід враховувати під час діагностики рівня прозорості розвитку.

Багато наукових робіт вчених-економістів відзначаються важливістю проблем щодо удосконалення методичних аспектів оцінювання рівня розвитку промислових підприємств відповідно до рівня впливу прозорості з урахуванням їх інвестиційної активності, що належить до найбільш важливих й актуальних не лише в науковому, а й насамперед у практичному аспекті.

Мета статті – удосконалення методичного підходу щодо оцінювання рівня прозорості розвитку промислових підприємств з урахуванням їх інвестиційної активності.

Основні результати дослідження. Діагностика рівня прозорості розвитку промислових підприємств з урахуванням інвестиційної активності економічного середовища полягає в тому, що у випадку появи тенденції до спаду рівня розвитку необхідно коригувати тактику управлінської діяльності щодо використання діагностичного інструментарію уже з урахуванням прояву в стратегічних періодах кризових явищ, акумулювати фінансові ресурси з метою результативного протистояння спричиненим кризовою ситуацією збиткам, тобто доцільно прогнозувати, діагностувати та запобігати наслідкам фінансової кризи. Визначення ступеня впливу прозорості на рівень розвитку з урахуванням фази активізації інвестиційних процесів наведено на рис. 1.

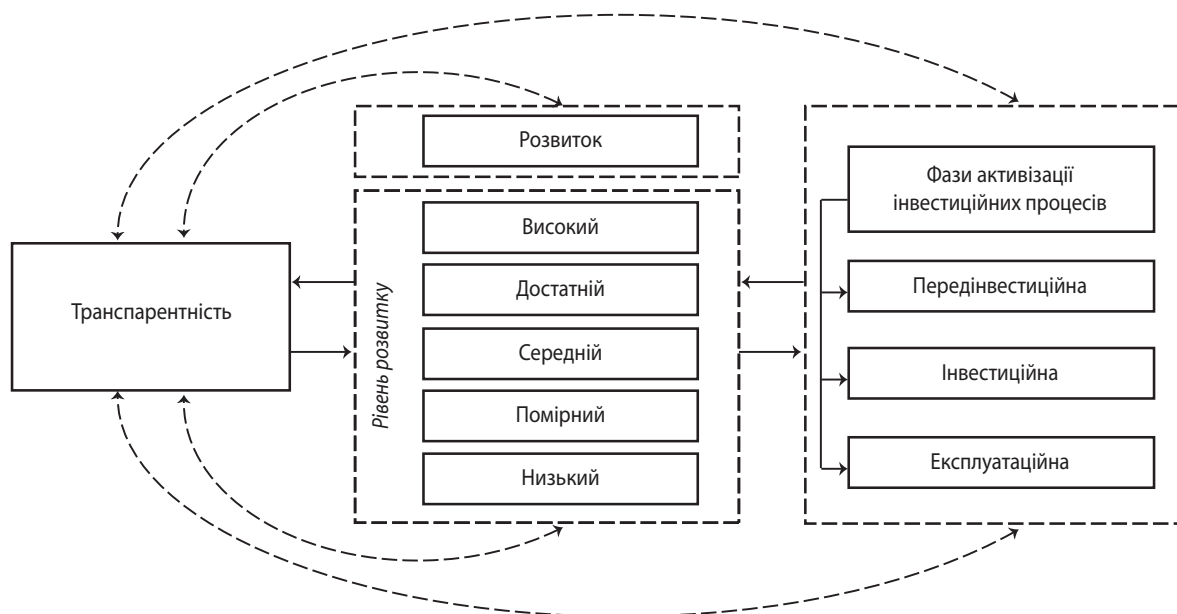

Рис. 1. Визначення ступеня впливу прозорості на рівень розвитку з урахуванням фази активізації інвестиційних процесів

Джерело: укладено автором

Тактично результат процесу діагностики спрямовано на вирішення низки завдань: вживання необхідних інвестиційно-управлінських заходів щодо попередження фінансової кризи розвитку; мінімізація негативних наслідків зниження рівня розвитку; відновлення фінансової стійкості підприємств; усунення неплатоспроможності; запобігання банкрутству та ліквідації підприємств. У багатьох випадках завчасна діагностика рівня транспарентності розвитку промислових підприємств дозволяє уникнути кризи за рахунок здійснення захисних заходів антикризового фінансового управління підприємством або, щонайменше, істотно пом'якшити характер її подальшого перебігу; продукувати управлінські дії в межах формування системних критеріїв визначення конвергентних характеристик, а також генерувати найбільш адекватний механізм реагування і застосування захисних фінансових інструментів.

Це дозволить систематизувати базу даних типових сценаріїв економічної поведінки розвитку промислових підприємств з урахуванням інвестиційної активності економічного середовища в умовах кризових ситуацій, що сприятиме ефективності розвитку.

Головною метою діагностики транспарентності розвитку промислових підприємств з урахуванням активізації їх інвестиційної активності є забезпечення стійкого фінансового стану в результаті своєчасного реагування на зміни, викликані зовнішнім середовищем (економічних, політичних, соціальних) через введення в дію антикризових інструментів, що дають змогу усунути тимчасові фінансові ускладнення та подолати кризові явища.

У всіх галузях і на всіх рівнях управління необхідно враховувати можливість виникнення кризових явищ розвитку та систематично оновлювати механізми їх подолання. Науково-теоретичні дослідження досягнень економічної науки об'єктивно підтверджують необхідність удосконалення діагностичного інструментарію взагалі та розробки методичного підходу діагностики транспарентності розвитку промислових підприємств з урахуванням інвестиційної активності економічного середовища, яку доцільно розглядати як послідовну системну реалізацію агрегованих етапів інтегрального оцінювання рівня розвитку, що враховує мультиплікативну залежність ступеня впливу транспарентності на рівень розвитку з урахуванням фази активізації інвестиційних процесів та дає змогу інтегровано оцінити якість управління задля синхронного узгодження розбіжності економічних інтересів суб'єктів бізнес процесів (рис. 2).

На першому етапі діагностики транспарентності розвитку промислових підприємств з урахуванням інвестиційної активності економічного середовища відбувається відбір цільової групи підприємств для подальшого аналізу за умов наявності повної сукупності публічної фінансової інформації, що придатна для проведення аналізу; а також обробка даних фінансово-податкової звітності підприємств.

Вибірка підприємств становить 27 промислових підприємств за період з 2014 року по 2022 рік включно за КВЕД 28.92 «Виробництво машин і устаткування для добувної промисловості та будівництва». На наступних етапах формується та обробляється сукупність показників

оцінки рівня транспарентності розвитку та інноваційної активності промислових підприємств. За кожною складовою розвитку, оціночними показниками рівня транспарентності розвитку та інвестиційною активністю промислових підприємств обчислюються певні показники ефективності діяльності підприємств, які відображають їх реальний стан в кожному із зазначених напрямів роботи.

Для кожної зі складових зазначених показників обчислюються коефіцієнти вагомості, що забезпечує репрезентативність оцінки діяльності промислових підприємств. На основі отриманих коефіцієнтів вагомості будується інтегральний показник транспарентності розвитку промислових підприємств з урахуванням інвестиційної активності економічного середовища:

$$D = \sum_{i=1}^8 K_i \sum_{j=1}^{n_i} v_{ij}, \quad (1)$$

де K_i – коефіцієнти вагомості для кожної складової показників $i=1, \dots$;

v_{ij} – показники діяльності промислових підприємств по групі $i, j=1, n_i$;

n_i – кількість показників групи i .

Запропонований інтегральний показник D є універсальним, відображає реальний рівень транспарентності розвитку підприємств, його динаміку порівняно з попередніми періодами, спирається на фінансові та нефінансові показники розвитку промислових підприємств, тобто є інформативним інтегральним показником.

Методичний підхід до оцінювання рівня транспарентності розвитку промислових підприємств з урахуванням інвестиційної активності економічного середовища базується на визначенні показників індексного характеру, які також є найбільш інформативними при оцінюванні транспарентності розвитку. Враховуючи особливості обраних показників, обґрунтовано доцільність використання методики, відповідно до якої всі часткові показники повинні бути приведені до єдиної одиниці виміру. Для цього доцільно використати процедуру нормування, яка дозволяє будь-якому довільному значенню X_i показника i у вихідній шкалі за встановленими правилами поставити у відповідність нормоване значення Y_i таке, за якого $Y_i \in [0; 1]$. Для перетворення показників в індексну форму запропоновано:

- для показників, збільшення яких свідчить про краще становище підприємства, Y_i розраховувати таким чином (формула 2):

$$Y_{ij} = (X_{ij} - \min X_{ij}) / (\max X_{ij} - \min X_{ij}), \quad (2)$$

Тобто, що більшим є фактичне значення X_{ij} в межах діапазону їх коливань, то ближчим до 1 буде величина Y_{ij} ;

- для показників, зменшення яких свідчить про краще становище підприємства, індекс Y_{ij} розраховувався таким чином (формула 3):

$$Y_{ij} = (\max X_{ij} - X_{ij}) / (\max X_{ij} - \min X_{ij}). \quad (3)$$

Величина Y_{ij} буде наближуватися до 1 при наближенні фактичного значення X_{ij} до $\min X_{ij}$.

Враховуючи різну значущість часткових показників при аналізі рівня транспарентності розвитку промислових підприємств, обґрунтовано доцільність обчислення їх кое-

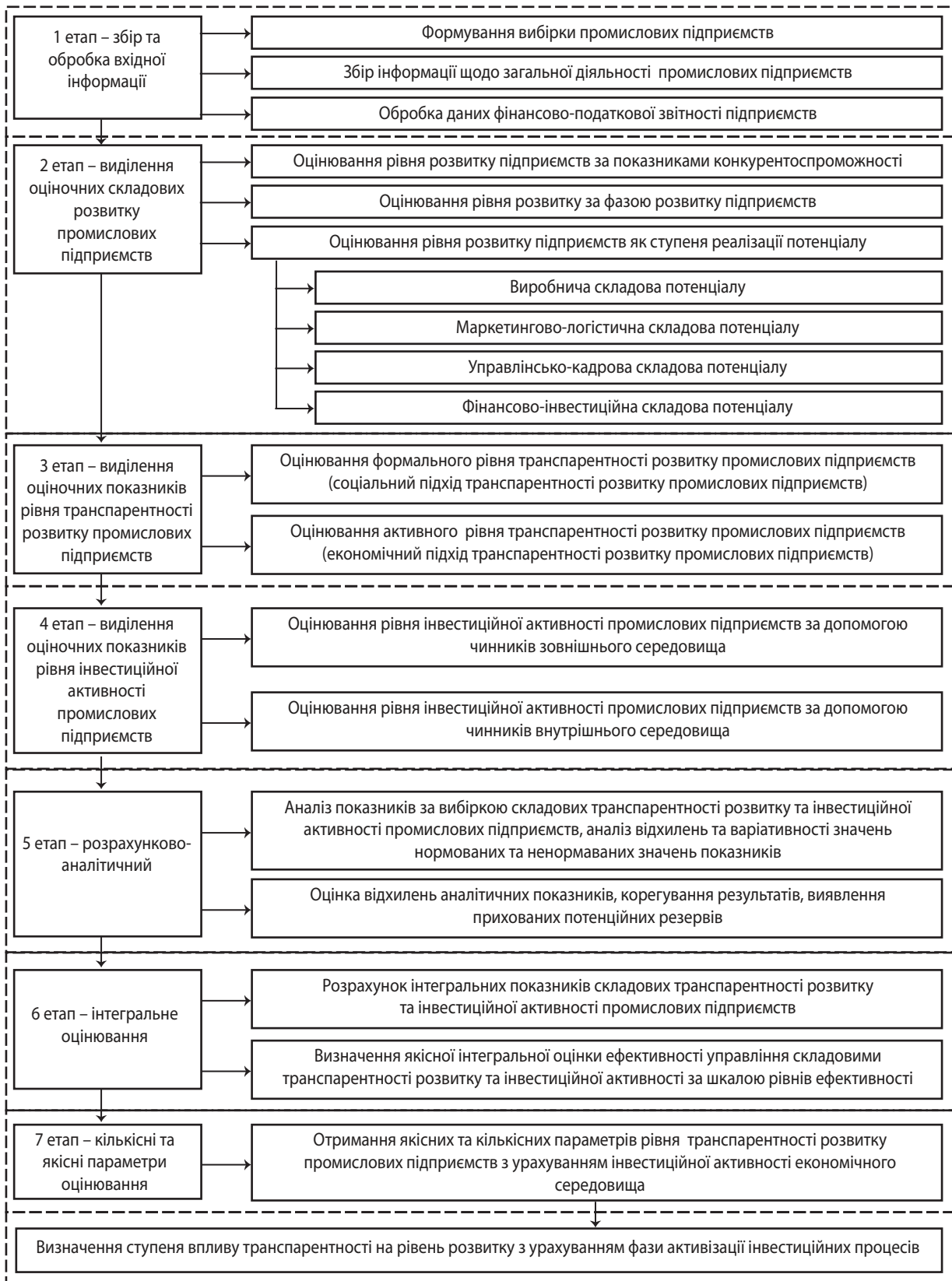

Рис. 2. Методичний підхід до оцінювання рівня прозорості розвитку промислових підприємств з урахуванням їх інвестиційної активності

Джерело: укладено автором

фіцієнтів вагомості на основі оцінок експертів, що запропоновано здійснювати у два етапи. Перший етап передбачає вибір групи експертів і проведення ними оцінювання важливості окремих показників. На другому етапі отримані бальні оцінки трансформуються у коефіцієнти вагомості кожного показника. Таким чином, отримуються вагові значення кожного показника у частках від одиниці в межах групи, до якої він належить. З метою інтеграції зазначених показників до єдиного загального показника, який характеризував би ступінь віддаленості від кризи та здатності протистояти можливим кризовим явищам, які гальмують розвиток, запропоновано розраховувати загальний інтегральний показник як суму інтегральних показників фінансово-інвестиційної (I_{Φ}), управлінсько-кадрової ($I_{У}$), виробничої ($I_{В}$) та маркетингово-логістичної складової ($I_{М}$):

$$I_{АІІІ} = K_I \cdot I_{\Phi} + K_{II} \cdot I_{У} + K_{III} \cdot I_{В} + K_{IV} \cdot I_{М} \quad (1.4)$$

де $K_I, K_{II}, K_{III}, K_{IV}$ – відповідно значущість параметрів розвитку підприємства, що визначається за допомогою експертних оцінок.

Для якісного виміру отриманих інтегральних значень було виділено на основі функції бажаності Харрінг-

тона 5 рівнів інтегральної оцінки рівня прозорості розвитку промислових підприємств з урахуванням інвестиційної активності економічного середовища (табл. 1).

Таблиця 1

Шкала Харрінгтона

Рівень	Позначення	Значення показника
Високий	Hghh	0,8-1,0
Достатній	Sffcnt	0,63-0,8
Середній	Avrg	0,37-0,63
Помірний	Mdrt	0,2-0,37
Низький	Lww	0,0-0,2

Загальну інтегральну оцінку рівня прозорості розвитку промислових підприємств з урахуванням інвестиційної активності економічного середовища за 2014–2022 рр. наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Інтегральний показник рівня прозорості розвитку промислових підприємств з урахуванням їх інвестиційної активності 2014–2022 рр., (коэф. вимір)

№ з/п	Назва підприємства	Рік								
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	ПРАТ «КРЕДМАШ»	0,617	0,515	0,442	0,687	0,530	0,611	0,506	0,628	0,320
		Avrg	Avrg	Avrg	Sffcnt	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg
2	ТОВ «МОДУС»	0,671	0,666	0,425	0,534	0,380	0,489	0,513	0,540	0,269
		Sffcnt	Sffcnt	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg
3	ТОВ «ТДС УКРСПЕЦТЕХНІКА»	0,369	0,416	0,512	0,420	0,505	0,491	0,684	0,672	0,406
		Mdrt	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Sffcnt	Avrg	Avrg
4	ТДВ «БОМ»	0,566	0,393	0,138	0,333	0,326	0,723	0,899	0,725	0,468
		Avrg	Avrg	Mdrt	Mdrt	Mdrt	Sffcnt	Hghh	Sffcnt	Avrg
5	АТ «ХМЗ» СВІТЛО ШАХТАРЯ»	0,548	0,576	0,547	0,350	0,521	0,585	0,524	0,658	0,375
		Avrg	Avrg	Avrg	Mdrt	Avrg	Avrg	Avrg	Sffcnt	Avrg
6	ТОВ «ГТК»	0,631	0,345	0,467	0,564	0,628	0,618	0,847	0,881	0,627
		Sffcnt	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Hghh	Hghh	Avrg
7	ТЗОВ «АРИЕС- УКРАЇНА»	0,213	0,216	0,189	0,646	0,664	0,650	0,686	0,432	0,392
		Mdrt	Mdrt	Mdrt	Sffcnt	Sffcnt	Sffcnt	Sffcnt	Avrg	Avrg
8	ТОВ «НБС ТЕХНОЛОГІЯ»	0,561	0,212	0,398	0,469	0,603	0,312	0,447	0,487	0,264
		Avrg	Mdrt	Avrg	Avrg	Avrg	Mdrt	Avrg	Avrg	Mdrt
9	ТОВ «МЕТІНВЕСТ – КРМЗ»	0,480	0,376	0,369	0,275	0,306	0,609	0,470	0,444	0,386
		Avrg	Avrg	Avrg	Mdrt	Mdrt	Sffcnt	Avrg	Avrg	Avrg
10	ТОВ «УКРСПЕЦНАЛАДКА»	0,183	0,347	0,782	0,519	0,485	0,695	0,730	0,417	0,360
		Mdrt	Mdrt	Sffcnt	Avrg	Avrg	Sffcnt	Sffcnt	Avrg	Mdrt
11	ТОВ «КРИВБАСМЕХРЕ-МОНТ»	0,532	0,357	0,513	0,411	0,473	0,511	0,759	0,566	0,465
		Avrg	Mdrt	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Sffcnt	Avrg	Avrg

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	ТОВ «УКРНАФТОЗАПЧАСТИНА»	0,632	0,320	0,446	0,538	0,509	0,551	0,404	0,462	0,213
		Sffcnt	Mdrt	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Mdrt
13	ТОВ ДЕМЗ	0,758	0,637	0,614	0,546	0,792	0,595	0,638	0,384	0,372
		Sffcnt	Sffcnt	Avrg	Avrg	Sffcnt	Avrg	Sffcnt	Avrg	Avrg
14	ТОВ «НВП «МОНОЛІТ»	0,620	0,631	0,597	0,552	0,542	0,741	0,627	0,550	0,259
		Avrg	Sffcnt	Avrg	Avrg	Avrg	Sffcnt	Avrg	Avrg	Mdrt
15	ТОВ «ДЗБО»	0,378	0,421	0,357	0,237	0,438	0,302	0,686	0,421	0,366
		Avrg	Avrg	Mdrt	Mdrt	Avrg	Mdrt	Sffcnt	Avrg	Mdrt
16	ТОВ «ПЕТРОМАК»	0,566	0,470	0,442	0,512	0,421	0,309	0,342	0,312	0,253
		Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Mdrt	Mdrt	Mdrt	Mdrt
17	ПП «КАРМЕЛЬ»	0,747	0,752	0,645	0,717	0,622	0,559	0,84	0,519	0,455
		Sffcnt	Sffcnt	Sffcnt	Sffcnt	Avrg	Avrg	Sffcnt	Avrg	Avrg
18	ТОВ «ТОТ-СТАЙЛ»	0,759	0,786	0,596	0,584	0,802	0,656	0,620	0,650	0,501
		Sffcnt	Sffcnt	Avrg	Avrg	Hghh	Sffcnt	Avrg	Sffcnt	Avrg
19	ТОВ «ІНПО-ТРЕЙД»	0,699	0,846	0,552	0,331	0,324	0,524	0,464	0,497	0,342
		Sffcnt	Hghh	Avrg	Mdrt	Mdrt	Avrg	Avrg	Avrg	Mdrt
20	ТОВ НВП «АЛЬЯНС-Д»	0,649	0,719	0,725	0,802	0,414	0,624	0,302	0,347	0,235
		Sffcnt	Sffcnt	Sffcnt	Hghh	Avrg	Avrg	Mdrt	Mdrt	Mdrt
21	ПП «КІВШСЕРВІС»	0,801	0,727	0,360	0,323	0,351	0,396	0,640	0,461	0,369
		Hghh	Sffcnt	Mdrt	Mdrt	Mdrt	Avrg	Avrg	Avrg	Mdrt
22	ТОВ «ДИЗЕЛЬСЕРВІС»	0,565	0,664	0,636	0,264	0,407	0,463	0,439	0,609	0,293
		Avrg	Sffcnt	Sffcnt	Mdrt	Avrg	Avrg	Avrg	Avrg	Mdrt
23	ТОВ «ДІ-ПІ СЕРВІС»	0,818	0,728	0,511	0,549	0,469	0,363	0,333	0,511	0,304
		Hghh	Sffcnt	Avrg	Avrg	Avrg	Mdrt	Mdrt	Avrg	Mdrt
24	ТОВ «АТМОСФЕРА»	0,644	0,668	0,729	0,562	0,426	0,351	0,406	0,518	0,475
		Sffcnt	Sffcnt	Sffcnt	Avrg	Avrg	Mdrt	Avrg	Avrg	Avrg
25	ТОВ «ВО «МАШПРОМ»	0,617	0,856	0,234	0,320	0,363	0,479	0,647	0,747	0,530
		Avrg	Hghh	Mdrt	Mdrt	Mdrt	Avrg	Sffcnt	Sffcnt	Avrg
26	ТОВ «А-ВІКТ»	0,798	0,746	0,849	0,790	0,763	0,533	0,392	0,406	0,313
		Sffcnt	Sffcnt	Hghh	Sffcnt	Sffcnt	Avrg	Avrg	Avrg	Mdrt
27	ТОВ «НОВА-ПЛЮС»	0,649	0,618	0,871	0,685	0,415	0,348	0,434	0,537	0,467
		Sffcnt	Avrg	Hghh	Sffcnt	Avrg	Mdrt	Avrg	Avrg	Avrg

Джерело: укладено автором

Розглянувши дані, що наведені в табл. 2, доцільно зробити висновок, що ступінь впливу прозорості на рівень розвитку з урахуванням фази активізації інвестиційних процесів за 2014–2022 рр. є середнім і помірним.

Це свідчить про те, що промислові підприємства, які мають середній ступінь впливу прозорості на рівень розвитку, діють у чітко визначеному сегменті ринку, водночас значна частка показників знаходиться на дещо низькому рівні. У разі зниження рівня розвитку або впливу негативних факторів формування інвестиційної привабливості промислові підприємства не будуть спроможні у середньостроковій перспективі подолати збиток за рахунок власних ресурсів. А ті підприємства, які мають помірний рівень, – фінансово відчувають зменшення рівня

розвитку за 2014–2022 рр. та втрату частини прибутку. На жаль, на всіх промислових підприємствах, за результатами 2022 року, спостерігається негативна тенденція зниження інтегрального показника рівня прозорості розвитку промислових підприємств з урахуванням інвестиційної активності економічного середовища практично до критичного значення.

Отже, доцільно розробляти комбіновані сценарії розвитку підприємств з чітко визначеним економічним ефектом від реалізації управлінських заходів, що надасть можливість промисловим підприємствам уникнути високоризикованих, економічно недоцільних інвестиційних витрат, швидко реагувати на зміни ринкового середовища, вчасно аналізувати показники, що впливають на фі-

нансову рівновагу розвитку, визначати заходи щодо забезпечення підвищення ефективності рівня транспарентності розвитку промислових підприємств.

Висновки. Таким чином, необхідність удосконалення методичного підходу до оцінювання рівня транспарентності розвитку промислових підприємств з урахуванням їх інвестиційної активності зумовлена тим, що діагностика рівня транспарентності розвитку знижує ймовірність виникнення та розвитку кризових явищ у процесі виробничо-господарської діяльності підприємств. На основі результатів означеної діагностики виявляються негативні наслідки системних ризиків підприємства, розробляються можливі шляхи підвищення рівня його розвитку, будується стратегія досягнення транспарентності розвитку підприємств в умовах конвергенції інвестиційних процесів. Це дає змогу завчасно готувати варіанти стратегічно-раціональних рішень на виникаючі і прогнозовані зміни цін на ресурси, зміни балансу власних і залучених коштів, коригувати плани виробництва продукції, отримання кредитів, зміни відпускних цін; прогнозувати настання моментів дестабілізації виробництва (виникнення кризових факторів) і використовувати інтерактивне інноваційно-інвестиційне управління як найбільш оптимальний вид релевантного управління для запобігання розвитку кризи на промислових підприємствах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Chukhray N., Mrykhina O., Izonin I. Holistic Approach to R&D Products' Evaluation for Commercialization under Open Innovations. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*. 2022. Vol. 8.
DOI: 10.3390/joitmc8010009
2. Daisley B. *New rules of work. Generator of productive peace*. M.: Bombora, 2020. 368 p.
3. D'Amato D., Korhone J. Integrating the green economy, circular economy and bioeconomy in a strategic sustainability framework. *Ecological Economics*. 2021. Vol. 188. P. 107143.
DOI: 10.1016/j.ecolecon.2021.107143
4. Deineka A. V. *Organization personnel management*. M.: Dashkov and Co, 2017. 288 p.
5. Khabibullin R. I. Modern trends in the development of cooperation. *Science and education issues*. 2018. No. 14 (26). P. 5.
6. Khabibullin R. I., Kleiner G. B., Dementyev V. E. *Collective forms of management in the modern economy*. M.: Scientific Library Publishing House, 2017. 356 p.
7. Mukhametlatypov R. F., Gafarova A. I. Plans of the joint-stock ownership of employees. *ESOP*. 2013. No. 6. P. 389–390.
8. Prokhorova V., Bozhanova O., Putro A., Yukhman Y., Azizova K. Methodological aspects of assessing the sustainable development of energy companies. *IOP Conference Series Earth and Environmental Sciencethis link is disabled*. 2021. Vol. 628 (1). P. 307–312.
9. Salmenperä H., Pitkänen K., Kautto P., Saikku L. Critical factors for enhancing the circular economy in waste management. *Journal of Cleaner Production*. 2021. Vol. 280. P. 124339.
DOI: 10.1016/j.jclepro.2020.124339
10. Sirko A. V. *Corporate news in transition economies: problems of theory and practice*. Kiev: Imeks, 2004. 414 p.
11. Smerichevskyi S. F., Kryvovazyuk I. V., Prokhorova V. V., Usarek W., Ivashchenko A. I. Expediency of symptomatic diagnostics application of enterprise export-import activity in the disruption conditions of world economy sustainable development. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Sciencethis*. 2021. Vol. 628 (1). P. 206–213.
12. Vasilik A. V., Wonberg T. V., Dorosh M. O. Factors and measures to ensure job satisfaction in modern conditions. *Modern Economics*. 2020. No. 21. P. 30–36.

REFERENCES

- Chukhray, N., Mrykhina, O., and Izonin, I. "Holistic Approach to R&D Products' Evaluation for Commercialization under Open Innovations". *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, vol. 8 (2022).
DOI: 10.3390/joitmc8010009
- Daisley, B. *New rules of work. Generator of productive peace*. M.: Bombora, 2020.
- D'Amato, D., and Korhone, J. "Integrating the green economy, circular economy and bioeconomy in a strategic sustainability framework". *Ecological Economics*, vol. 188 (2021): 107143.
DOI: 10.1016/j.ecolecon.2021.107143
- Deineka, A. V. *Organization personnel management*. M.: Dashkov and Co, 2017.
- Khabibullin, R. I. "Modern trends in the development of cooperation". *Science and education issues*, no. 14(26) (2018): 5-.
- Khabibullin, R. I., Kleiner, G. B., and Dementyev, V. E. *Collective forms of management in the modern economy*. M.: Scientific Library Publishing House, 2017.
- Mukhametlatypov, R. F., and Gafarova, A. I. "Plans of the joint-stock ownership of employees". *ESOP*, no. 6 (2013): 389-390.
- Prokhorova, V. et al. "Methodological aspects of assessing the sustainable development of energy companies". *IOP Conference Series Earth and Environmental Sciencethis link is disabled*, vol. 628 (1) (2021): 307-312.
- Salmenperä, H. et al. "Critical factors for enhancing the circular economy in waste management". *Journal of Cleaner Production*, vol. 280 (2021): 124339.
DOI: 10.1016/j.jclepro.2020.124339
- Sirko, A. V. *Corporate news in transition economies: problems of theory and practice*. Kyiv: Imeks, 2004.
- Smerichevskyi, S. F. et al. "Expediency of symptomatic diagnostics application of enterprise export-import activity in the disruption conditions of world economy sustainable development". *IOP Conference Series: Earth and Environmental Sciencethis*, vol. 628 (1) (2021): 206-213.
- Vasilik, A. V., Wonberg, T. V., and Dorosh, M. O. "Factors and measures to ensure job satisfaction in modern conditions". *Modern Economics*, no. 21 (2020): 30-36.

Стаття надійшла до редакції 13.08.2023 р.